

خلوتگاه راز و نیاز اوینی‌ها

آستان مقدس این امامزاده چنان پیوند خورده بود که مانند دیگر امامزاده‌های شمیران اموات خود را در نزدیکی بارگاه امامزاده مطیب(ع) و در محوطه این امامزاده به خاک می‌سپردند. هنوز هم در بخشی از محوطه امامزاده مطیب(ع) گورستانی وجود دارد که شماری از اهالی اوین در آن دفن شده‌اند.

محسن(ع) برادرزاده امامزاده عزیز(ع) دیگر امامزاده محله اوین است و نسب آنها نیز به امام موسی کاظم(ع) می‌رسد. سیدمهدی اعرابی، شمیران‌پژوه و یکی از اهالی قدیمی اوین، می‌گوید: «امامزاده مطیب(ع) به دلیل فشار خلفای عباسی به اوین آمد. طایفه‌های سادات اوین نیز خود را از نسل این امامزاده می‌دانند.»

بنای بقعه امامزاده مطیب(ع) در دوره‌های مختلف بازسازی شده است. ششستاد بقعه که در ماه مبارک رمضان میزبان روزه‌داران است و در ایام و مناسبت‌های مذهبی سال نیز همواره مملو از جمعیت می‌شود، در جهت قیله قرار دارد و ضریح ساده آن نیز در ضلع شمال ساخته شده است. سادگی و بی‌پیرایگی بقعه امامزاده از همان محوطه سرسبز آن تا داخل ششستاد و بقعه بیش از هر چیز دیگری به چشم می‌آید. در داخل بقعه، تنها اثر باقیمانده از بنای قدیمی این آستان دری با تزیینات خاتم کاری و آینه کاری است که جلوه‌ای خاص به این بقعه بخشیده است. زندگی اوینی‌ها از گذشته با

- آستان امامزاده مطیب(ع)
- خیابان کجویی، کوچه حسینی

اهالی اوین احترام ویژه‌ای برای امامزاده مطیب(ع) قائلند. آستان مقدس این امامزاده از گذشته تا امروز با زندگی اوینی‌ها گره خورده و میزبان بسیاری از مراسم مذهبی و آیینی آنها بوده است. پایه پای هم تاریخی، و ویژگی‌های بنا و نقش محوری امامزاده مطیب(ع) را در زندگی اهالی اوین مرور می‌کنیم. از میدان دانشگاه که عبور کنید با گذر از پستوچه‌های باصفای اوین، به آستان مقدس امامزاده مطیب(ع) می‌رسید. محوطه ساده و بارگاه بی‌آرایش این امامزاده دهه‌هاست که میزبان مراسم آیینی اوینی‌ها و خلوتگاه راز و نیاز آنها بوده و زائران بسیاری از دیگر آبادی‌های شمیران و تهران نیز برای زیارت آن به اوین سفر کرده‌اند.

قدمت آستان این امامزاده را از روی درختان کهنسال و قدبرافراشته محوطه و سنگ‌قبرهای قدیمی آن می‌شود حدس زد. امامزاده مطیب بن زید بن

نوادگان قاجار؛ آرمیده در گورستان متروکه

- قبرستان تاریخی
- میدان شهید شهریار دانشگاه شهید بهشتی

بقعه امامزاده عزیز بن محسن بن موسی کاظم(ع) برای اهالی اوین از تقدس خاصی برخوردار است و به همین دلیل قدیمی‌ها اموات‌شان را در محدوده اطراف این امامزاده دفن می‌کردند. در سال ۱۳۴۷ دامه داشت، اما مسئولان دانشگاه شهید بهشتی از این کار ممانعت کردند و به همین دلیل قدیمی‌ترین قبرستان اوین آرام متروکه شد. قبرستان قدیمی اوین، محل دفن نوادگان عباس میرزا، از شاهزادگان قاجار و فرزند فتحعلی‌شاه است و فرزندان عبدالصمد میرزا، یکی دیگر از نوادگان شاهزاده‌های قاجار که از خاندان سالور بوده‌اند، کمی آنطرف‌تر دفن شده‌اند.

یکی از این سنگ‌قبرها به سال ۱۳۱۱ و دیگری به سال ۱۳۲۴ تعلق دارد. گفته می‌شود نوادگان قاجار که در قبرستان اوین دفن شده‌اند هرگز وارد عالم سیاست نشدند و از چهره‌های علمی و فرهنگی زمانه خودشان بوده‌اند. بعد از توافق با اهالی اوین، نوادگان قاجار در قبرستان این روستا دفن می‌شوند و آرامگاهی هم برای آنها ساخته می‌شود که قرار بود در طرح ساخت دانشگاه تخریب شود اما با پیگیری‌های خاندان سالور و توافقی که حاصل شد این آرامگاه تاریخی از گزند تخریب‌ها در امان ماند. طبق توافق، خاندان سالور تهیه سیمان برای ساخت دانشگاه ملی سابق و شهید بهشتی کنونی را بر عهده می‌گیرند و در ازای آن آرامگاه فرزندان عبدالصمد میرزا دست‌نخورده در اوین باقی می‌ماند. تصور اشتباهی که درباره قبرستان تاریخی اوین وجود دارد این است که عده‌ای با عنوان «قبرستان دانشگاه» از آن یاد می‌کنند در حالی که دانشگاه چند قرن بعد از قبرستان ساخته شده است. تصویری کمیاب از امامزاده عزیز(ع) وجود دارد که قبرستان اطراف آن هنوز شکل نگرفته است. اگر به این تصویر استناد کنیم، باید بگوییم که قبرستان اوین بعد از دفن امامزاده عزیز(ع) خانه‌های مسکونی در این بخش از قریه اوین شکل گرفته و اجداد بسیاری از اهالی اوین در همین گورستان دفن شده‌اند.

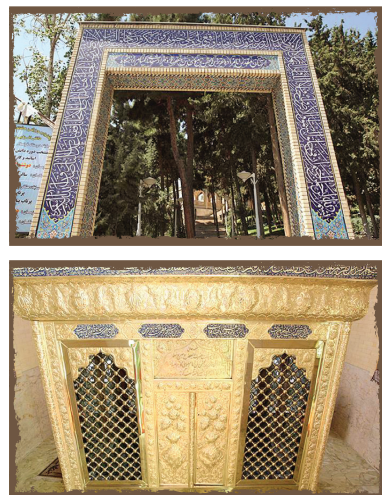
یادگار متبرک از قرن سوم

- امامزاده عزیز(ع)
- ضلع شمال دانشگاه شهید بهشتی

وجود امامزاده قدیمی در قلب اوین، نخستین نشانه کلونی‌های انسانی در این محله قدیمی پایتخت است. طبق اسناد و روایت‌های مکتوب، امامزاده مطیب(ع) و امامزاده عزیز(ع) از یاران امام رضا(ع) بوده‌اند که در مسیر هجرت از مدینه به طوس، امام را همراهی می‌کرده‌اند.

برخی محققان بر این باورند که از قرن سوم قمری نشانه‌هایی مبنی بر وجود امامزاده در اوین کشف شده و یافته‌های محققان، وجود امامزاده مطیب(ع)

قبل مورد مرمت و بازسازی قرار گرفته و آنطور که محققان روایت می‌کنند، فردی که بعد از زیارت این بقعه متبرک که شفا گرفته بود، شخصاً مسئولیت مرمت و بازسازی آن را بر عهده می‌گیرد و شیروانی بنای امامزاده را با رنگ اناری رنگ آمیزی می‌کند. با گذشت چند سال، رنگ اناری شیروانی بنای امامزاده عزیز(ع) به عنوان اسم اشاره مورد استفاده عموم مردم قرار می‌گیرد و به عنوان امامزاده اناری معروف می‌شود، اما نام اصلی این بقعه متبرک که امامزاده عزیز(ع) است و به عنوان یکی از ۳ مکان مقدس اوین همواره مورد احترام تهرانی‌ها، به خصوص اهالی اوین بوده است.

را در آن دوره تاریخی تأیید می‌کند. سیدمهدی اعرابی، استاد دانشگاه و شمیران‌پژوه، می‌گوید: «امامزاده عزیز بن محسن بن موسی کاظم(ع) یکی از امامزاده‌های صحیح‌النسب و کثیرالبرکات ری باستان به شمار می‌رود که این روزها در حصار دانشگاه شهید بهشتی قرار گرفته است. معروف است که امامزاده عزیز(ع) به اتفاق امامزاده مطیب(ع) به خاطر فشار خلفای عباسی به اینجا آمده‌اند و سادات اوین خود را از نسل آنها می‌دانند.»

امامزاده عزیز(ع) که بین اهالی اوین با عنوان امامزاده اناری هم شناخته می‌شود، ۱۵۰ سال